

To, že od nás vášne neodstupujú, je Božím zámerom. Svätí otcovia píšu, že vášne a pády očisťujú človeka, privádzajú ho do stavu pokory a priťahujú k nemu Božie milosrdenstvo.

Píšeš, že po svätom prijímaní si sa dobre cítil. Sláva Bohu, ktorý utešuje našu nehodnosť. Píšeš tiež, že ten pocit sa skoro vytratil. Aj v tom je treba vidieť Jeho otcovský zámer, lebo neustála útecha oslabuje dušu a privádza ju k lenivosti a potom ešte k väčšej ujme. Preto Pán skoro od nás odníma dobré pocity, a znovu nám dáva pocítiť našu bezmocnosť a hriechnosť. Netreba si žiadať útechu, ale trpezlivo znášať dopustené. Zapamätaj si, že nikto z ľudí bez starostí večný život nezdedil.

(rady optinského starca Josipha)

FARSKÁ MATRIKA (1.1.-1.9.)

PRIJALI SVIATOSŤ KRSTU:

Juliana Sukeľová, Timea Ďanovská, Alexandra Hollá, Andrea Záborská, Sofia Ráczová, Matyas Martin Majerčák, Simona Šimková, Juraj Parenička, Adam Martinka, Filip Polonec, Michal Macko, Katarína Pillingová, Zuzana Urbanská, Samuel Smažil, Luboš Kmeťo, Matej Toráč, Timotej Skuhra, Lucia Vašková, Tobias Dudášik, Leonard Maník, Alexander Bizoň, Sebastian Robles Ramirez, Ondrej Piršel, Lucia Wiesengangerová, Šimon Ladňák

SVIATOSŤ MANŽELSTVA:

Miroslav Ďanovský a Alena Vladárová, Marek Šutovský a Denisa Sušienková, Martin Jablonka a Lenka Benkovská, Luboš Kondela a Martina Pečková, Martin Rizman a Nikola Mundierová

S NÁDEJOU NA VEČNÝ ODPOČINOK SME ODPREVDILI:

Elena Lukáčová, František Laštík, Anna Ferková, Božena Golská, Anna Korcová, Jozef Kovalčík, Anna Vandlíková, Elena Šubjaková, Margita Mičúchová, Antonín Sekanina, Ján Huraj, Vlasta Lacková, Margita Bambušková, Ján Nový, Jolana Kolenčíková, František Janošik, Dominik Dotko, Serafína Zadrabajová, Alžbeta Búnová, Milan Jantošik, Antonín Lončík, Svetlana Maturová, Jolana Žigmundová, Timur Brossman, Alžbeta Birasová, Milan Nemček

Prosíme Vás, porozmýšľajte, či aj Vy nemáte vlastné svedectvo, ktoré by mohlo obohatiť a napomôcť druhým na ceste k Bohu. K tomuto účelu slúži schránka časopisu Prameň vzadu v kostole, resp. e-mailová adresa: pramen@gmail.com. Požadovanú anonymitu rešpektujeme.

Vydáva Rím. kat. farnosť Martin - Sever pre vnútornú potrebu.

Adresa: Jilemnického 59, 036 01 Martin, email: mt.sever@fara.sk, web: www.fara.sk/mtsever

Vychádza ako občasník. Za teologickú a mravnú stránku zodpovedá o. Michal Masný.

Textová a grafická úprava Sefhoris studio.

PRAMENĚ

FARNOSŤ MARTIN-SEVER

September 2012, ročník 12

SLOVO NA ÚVOD

Milí priatelia,

po dlhšej odmlke sa vám opäť do rúk dostáva nové číslo nášho farského časopisu Prameň. Určite ste si všimli, že tento výtlačok je už iný, aké boli výtlačky v nedávnej minulosti. Položil som si totiž zásadnú otázku, či je nutné, aby sme mali časopis na takmer profesionálnej úrovni, pričom nemáme na to dostatok peňazí ani zamestnancov, a teda ani času a síl. Pokryť dobrovoľníckou prácou takýto časopis nie je maličkosť. A tak bola nutná odmlka a zvaženie, ako ďalej.

Ďalšia naša činnosť v tomto smere už nebude taká rozsiahla, nebude ani farebná ani taká častá. Primárnym cieľom farského časopisu bude informovať o dianí vo farnosti v minulosti a budúcnosti, bude menej článkov a rozhovorov o témach, ktoré sa dajú nájsť aj inde, v profesionálnych časopisoch či na internete. Uvedomujem si, že aj prostredníctvom farského časopisu sa dá rozšíriť dobrá vec, aj keď v malom, no za súčasných podmienok by to bolo veľmi obtiažne. Popri vydávaní nášho ďalšieho periodika Horčičné zrnko, ktoré je zamerané výlučne duchovne, bude Prameň vhodným doplnkom o aktivitách vo farnosti. Verím, že v takomto zmysle posluží každému členovi vo farnosti k tomu, aby bol informovaný o tom, čo sa deje.

Nech sú teda tieto stránky službou každému z vás.

Michal Masný, farár

Pozrite sa! Tí, ktorí sa vo svojom živote odklonili od Boha, nás všetkých upozorňujú, že sú omnoho horlivejší v ohlasovaní prázdnoty a nemorálnosti ako sme my pri ohlasovaní Krista! My sa bojíme hovoriť o Bohu verejne, a oni to vykrikujú do všetkých masmédií a na námestiach miest!

Spamätajte sa! Odnášajme si Boha z každej svätej omše ako plápolajúci oheň a odovzďavajme ho ďalej! My máme byť tí, ktorí odovzďavajú faklu Kristovho svetla a poznania!

Rudolf Baláž

KAŽDÝ ČLOVEK MÁ MOC OVLÁDAŤ SVOJE VÁŠNE

„Vieme, čo taká vášň, keď nás ovládne, dokáže s nami urobiť. Niekedy je veľmi silná, nedá sa odohnať. Ale predsa naša vôľa má nad ňou moc.“

Jednou z najčastejších vášní, ktoré nás trápia, je hnev. U niekoho vzplanutie rýchlo opadne, u iného sa mení na nenávisť a pomstychtivosť. Ako v návale tejto vášne neurobíť veci, ktoré potom ľutujeme, nevysloviť slová, ktoré už nemožno vrátiť späť?

Už starí cirkevní otcovia radili, že rozčúlený človek by sa mal naučiť - pokiaľ je to možné - pri rozčúlení nehovoriť a o ničom nerozhodovať. V ich spisoch sa zachoval príbeh, ako raz chceli vyskúšať svätosť starého mnícha. Prišli za ním a začali v jeho prítomnosti o ňom hovoriť s uštipačnosťou. On nedal na seba nič poznať. Opýtali sa ho: „Otče, nerozčúľilo vás to?“ On odpovedal: „Rozčúľilo, ale nepohlo to mnou tak, aby som prehovoril.“

Hnev je teda vzplanutie proti niečomu, čo nám je nemilé, odporné. Opačnou vášňou je žiadostivosť, kedy si žiadame niečo, čo nám je milé, príjemné, niečo, čo by sme chceli mať. Vieme však tiež, aké je potom náročné zvládnuť žiadostivosť k pitiu alebo fantáziu človeka, ktorý sa nechá unášať zmyselnými žiadostami. Tu cirkevní otcovia odporúčajú: „Uteč od každej príležitosti, ktorá je pokušením k hriechu!“ Svätý Maxim Vyznávač radí zastaviť sa a povedať: „Chcel by som to, ale ja chcem opak.“ Človek už potom nerobí, čo sa mu chce, ale on sám sa rozhoduje pre dobro. A to mu prináša pokoj.

Boj s vášňami je veľkým a náročným bojom. Pre každého. Veď aj veľkí svätci boli častokrát ľuďmi prudko vášnivými či žiadostivými. Ale vstúpili do boja so svojimi náklonnosťami. A ten boj ich posvätil a posilnil.“

(zdroj: Tomáš Špidlík, Vatikánske promluvy, cyklus B)

POVEDALI O SKÚŠKACH A SEBAZAPRENÍ:

Bolesť hlavy a zubov, manželova či manželkina mrzutosť, rozbitý pohár, pohrdavé alebo nevrle slovo: všetky tieto drobné utrpenia, ktoré prijímame a znášame s láskou, nesmierne tešia Božiu dobrotu.

(sv. František Saleský)

Je lepšie ovládať svoj jazyk ako poštíť sa o chlebe a vode.

(sv. Ján z Kríža)

Nie vždy nás Pán nachádza ako víťazov. Stačí, keď nás nachádza ako bojovníkov.

(sv. Augustín)

Počas letných prázdnin centrum zorganizovalo: 5. 7. Farfest, 7. – 11. 7. 2012 zájazd do Prahy (49 osôb), 23. – 28. 7. pobytový tábor v Habovke (36 detí a 6 animátorov), 4. – 10. 8. denný tábor „Hakuna ma tata“ (52 detí a 8 animátorov) a 20. . 24. 8. výletový tábor (denne 23-25 detí, 2-7 dospelých a 4-5 animátorov).

Na víkend od 5. – 7. októbra 2012 plánujeme duchovnú obnovu pre mladých od 15 – 30 rokov. Prihlásiť sa treba čím skôr v centre!

Pravidelná krúžková činnosť v centre začne po 15. septembri. Členovia centra majú v stanovených hodinách voľný vstup do herne a zľavy na jednorazové podujatia organizované centrom po celý rok. Na nástenkách i na našej webovej stránke (www.cvcbt.sk) každý týždeň nájdete aktuálne oznamy.

Ďakujeme všetkým členom za prejavenu priazeň a dôveru, dobrovoľníkom za spoluprácu a všetkým vyprosujeme veľa Božieho požehnania do nového školského roka!

sestra Kristína

Z PERA RUSKÝCH KREŠŤANSKÝCH OTCOV

Krešťanskí otcovia, nazývaní „starci“, stáročia plnili v ruskom národe úlohu duchovných vodcov. Nemuseli byť starí vekom. To, čo k nim priťahovalo ľudí, bola svätosť ich života a životná múdrosť, ktorá im umožňovala spoznávať tajomstvá ľudských srdc a viesť ľudí na ich duchovnej ceste. Na prvý pohľad sa možno zdajú byť ich slová až príliš prísne či nepochopiteľné, a predsa z nich cítiť lásku k Bohu i úctu k Božiemu Slovu - a človek stojac nad nimi je prinútený sa zamyslieť. Poznáva, že i napriek konzervatívnejmu šatu majú slová múdrych starcov stále silu i schopnosť osloviť.

O POKÁNÍ

Pokánie je vtedy skutočné, keď sa po ňom budeš usilovne snažiť žiť tak, ako je potrebné. Ak konáš pokánie len preto, aby si svoje hriechy povedal, no žiť ostaneš po starom, tvoje pokánie bude málo skutočným.

Keď zbadáš, že u teba niet žiadnej nápravy a len hriech k hriechu prikladáš, ešte raz posnaž sa. Poponáhľaj sa odkryť duševné jazvy pred Pánom, hľadaj pri ňom rozhréšenie a odpustenie. Ak znovu do toho istého hriechu padneš, znovu konaj pokánie. Boh vidiac tvoju námahu nenechá ťa bez pomoci a milosti.

Ak nám on odkázal, že kajúcemu bratovi máme odpúšťať sedemdesiat krát sedem ráz, či on sám nám neodpustí, keď k nemu opäť prideme s pokáním?

Vzhľadom na chystajúce sa legislatívne zmeny vo financovaní centier voľného času chceme informovať aj našich farníkov o dopade týchto zmien na naše CVČ Božej tváre.

Podľa pripravovanej novely zákona financie na deti do 15 rokov, ktoré dostáva obec na každé dieťa s trvalým pobytom v obci, môže obec poskytnúť ako dotáciu na záujmovú činnosť iba jednému centru voľného času. O tom, ktorému centru poskytne túto dotáciu, by mal rozhodnúť rodič svojim čestným prehlásením, v ktorom vyjadrí svoju vôľu o prijímateľovi dotácie. Teda dieťa môže navštevovať viacero centier a viacero krúžkov, ale iba jedno centrum naň môže získať dotáciu. Ostatné krúžky má rodič hradiť ako „samoplatca“. (Doteraz rodičia na krúžky len prispievali. Ak by mali uhradiť všetky náklady, poplatky by sa niekoľkonásobne zvýšili.)

Po vzájomnom dohovore CVČBT so svojim zriaďovateľom Farnosťou Martin-Sever a v snahe o vyjdenie v ústrety rodičom (aby nemuseli platiť všetko) stanovili sme na nasledujúci školský rok tieto poplatky:

Záujmový útvar	Dieťa 5-14 r. s dotáciou	Dieťa do 14 r. bez dotácie	Mládežník 15-26 r.	Dospelý nad 26 r.	poznámka
Nádej, Ide o život	1 €/rok	10 €/rok	10 €/rok	10 €/rok	
Miništrantský, Spevácky,	0 €/rok	2 €/rok	2 €/rok	2 €/rok	
Plavecký kurz	3 €/rok	30 €/kurz	--	--	3 - mesačné kurzy
Latino-hit	1 €/rok	30 €/rok	34 €/rok	60 €/rok	
Angl., talian., ruština	--	--	34 €/rok	60 €/rok	
Stolný tenis/ basket., Volejbal/futbal, Pohybové hry	1 €/rok	20 €/rok	20 €/rok	--	
Hra na gitaru, PC, Varenie/pečenie, Tvorivé dielne,...	1 €/rok	20 €/rok	20 €/rok	60 €/rok	

Poplatky nad 10 Eur sa môžu uhrádzať aj polročne (50 % v septembri a 50 % v januári). Centrum má právo určiť minimálny a maximálny počet osôb v krúžku.

Deti a mládež je nutné nahlásiť do 15. septembra. Po tomto termíne budú poplatky dvojnásobné. Ďakujeme za porozumenie a podporu!

SPRAVODLIVÝ NOE (Gen 6,1-9,28)

Noe bol medzi svojimi súčasníkmi muž spravodlivý a bezúhonný. Noe kráčal s Bohom. (6,9) V Starom Zákone sú ako spravodliví okrem Noema označení Abrahám, Jakub a Jób. Ako kráčajúci s Bohom je okrem Noema označený i Henoch. (5,22.24) Noemova spravodlivosť je, zdá sa, tiež dôvodom záchranu jeho najbližších rodinných príslušníkov. Niektoré rabínske komentáre vyzdvihujú život Noema, že si aj uprostred skazeného ľudstva zachoval čistotu srdca. Hovorí, že o kolko by bol spravodlivejší, keby žil medzi ľuďmi spravodlivými. Iná skupina rabínov, porovnávajúc spravodlivosť Abrahámovu a Noemovu, zazlieva Noemovi, že keď Boh vyhlásil súd nad svetom, nevrhol sa Noe pred ním na kolena a neprosil o milosrdenstvo pre svojich súčasníkov a záchranu pred potopou. Tak ako to urobil Abrahám, ktorý sa po ohlásení Božieho súdu prihovárал za Sodomu a prosil o záchranu spravodlivých.

„Pán videl, že zloba človeka na zemi je veľká, a že každý jeho zámer zrodený v srdci bol vždy iba zlý.“ (6,5) Tento i ďalšie verše, ktoré opakovane hovoria o neresti a násilí na zemi, označujú hriech a skazenosť ako príčinu potopy. Keď Pán oznamuje príchod potopy, oznamuje Noemovi spôsob, ako sa on a jeho rodina zachráni: **„Urob si koráb... A postav ho takto: tristo laktov bude jeho dĺžka, päťdesiat laktov jeho šírka a tridsať laktov jeho výška.“** (6,14-15) Miery v Izraeli zodpovedali mieram ľudského tela. Štandardný lakeť meral 44,4 cm. Tak by rozmery korába boli: dĺžka 133,22m, šírka 22,2m, výška 13,2m. Je zaujímavé, že koráb sa svojimi rozmermi i tvarom zjavne ponáša na svätostánok opísaný v Ex 26.

Naši starovekí cirkevní otcovia boli veľmi citliví na duchovný výklad čísel. Pre nich každé číslo uvedené v Starom Zákone bolo výzvou ho preskúmať a hľadať jeho hodnotu a význam v Novom Zákone. Napríklad svätý Hieronym v rozmeroch korába objavil túto symboliku: šírka 50 laktov znamená nevyhnutnosť pokánia, lebo Žalm 50 (podľa Septuaginty) je kajúcim žalmom, v ktorom Dávid prosí o odpustenie hriechov po spáchaní hriechu s Betsabe. Dĺžka korábu 300 laktov - číslo 300 je symbolom Baránkovej smrti, lebo písmeno tau má číselnú hodnotu 300. Písmo hovorí, že ten, kto bude označený písmenom tau na čele, bude zachránený. (Ez9,6) A na záver výška 30 laktov - číslo 30 symbolizuje nový život, nakoľko 30 je číslo krstu Pánovho. Pre dnešného človeka nie je jednoduché takejto komplikovanej a niekedy až násilnej číselnej interpretácii porozumieť.

Rovnako niekedy nie je ľahké chápať takzvané alegorické výklady biblických príbehov, ktorými sa naši najstarší kresťanskí exegeti snažili nájsť prepojenie Starého Zákona s Novým Zákomom. Tak napríklad: keď Boh hovorí o záchrane ľudstva skrze koráb z dreva, svätý Augustín v tom jasne vidí predobraz - drevo Kristovho kríža, z ktorého vyjde záchrana pre všetkých ľudí. A keď Boh hovorí, že koráb má mať otvor na jeden lakeť, Augustín v ňom vidí Kristovu ranu po prebodnutí kopijou - otvor, z ktorého vyvierajú sviatosť ako zdroj milostí pre celú Cirkev.

Na zemi pršalo štyridsať dní a štyridsať nocí. (7,12) Slovo pršalo, doslova bol dážď, je označením dažďa typického pre územie Orientu v zimnom období. Rabínski komentátori v ňom vidia spočiatku mierny dážď, ktorý sa ešte mohol premeniť na požehnanie, keby ľudia v poslednej chvíli konali pokánie. Až keď svet pokánie odmietol, z dažďa sa stala ničivá záplava.

Vytryskli všetky pramene veľkej hlbiny (7,11) Takže nešlo len o dážď, ale aj iné príčiny, ktoré spôsobili potopu. Je známe, že na jar sa živelne rozvodňovali vody Eufratu a Tigrisu a záplavy vznikali aj z rozpúšťania ľadov v poslednej dobe ľadovej. Takisto sa predpokladá, že more v tejto oblasti siahalo kedysi až po dnešný Bagdad a bolo bohaté na podmorské sopky, ktorých cunami mohli zaplaviť celé územie Mezopotámie.

Štyridsať dní a štyridsať nocí. Číslo 40 a jeho násobky majú v Biblii symbolický význam – sú symbolom prelomu, zmeny. Väčšinou ide o radikálnu premenu, o nový začiatok. Štyridsať dní potopy označuje očistu sveta, zmytie skazy násilia, prípravu na nový začiatok. 40 rokov trval pobyt Abrahámových potomkov v cudzej krajine, 40 rokov putovali Izraeliti po púšti, 40 dní trval prieskum zaslúbenej krajiny, 40 dní strávil Mojžiš na Pánovom vrchu, 40 dní putoval Eliáš k vrchu Horeb, 40 dní dostali obyvatelia Ninive pre možnosť robiť pokánie, 40 dní strávil Ježiš na púšti ako prípravu na verejné účinkovanie, 40 dní sa zjavoval svojim učeníkom po svojom zmŕtvychvstaní.

Boh dal zaviať vetru nad zemou a vody ustúpili. (8,1) Vietor tu pripomína Božieho ducha, vznášajúceho sa nad vodami pri počiatkoch stvorenia sveta. Tiež pripomína vietor, ktorý rozháňal vody Červeného mora a pomáhal Izraelitom pri odchode z Egypta. Jednotlivé živly sa opäť začínajú správať podľa pôvodného poriadku. **Koráb zastal na vrchu Ararat.** (8,4) Hebrejské i grécke texty používajú pri označení vrchu množné číslo, takže nemusí ísť konkrétne o vrch Araratu, ale o celé horstvo v danej oblasti. Netreba si predstavovať, že bola zaplavená úplne celá zem. Bol zaplavený vtedy známy svet, v ktorom končiare Araratu boli považované za najvyššie hory sveta.

Boh povedal Noemovi: „Vyjdi z korába...!“ (8,16) Pri príkaze Noemovi vyjsť z korába je Boh pomenovaný ako Elohím – Vládca nad svetom a všetkými jeho prírodnými zákonmi. Zato pri príkaze vojsť do korábu dáva pisateľ Bohu dôverné meno Pán, Adonaj – ten, ktorý prejavuje Noemovi a jeho rodine záchranu a priazeň.

Svätý Ambróz si všimol, že v texte, ktorý opisuje vstup Noema a jeho rodiny do korábu, muži a ženy nastupujú v tomto poradí: **Noe a s ním jeho synovia, jeho žena a ženy jeho synov** (7,7), teda muži spolu a ženy spolu. Kým pri vystupovaní z korábu sú vymenovaní ženy i muži zmiešané - **Noe a jeho žena, jeho synovia a ženy jeho synov** (8,16). To sa tradične v kresťanských i židovských výkladoch interpretuje tak, že počas pobytu v korábe, kedy Boh konal spravodlivosť nad svetom, sa mali muži a ženy zdržiavať manželského spoluzitia. No po potope starosť o manželstvo a plodenie detí opäť vystupuje do popredia. Potvrďuje to i zopakovanie Božieho prikázania Noemovi a jeho potomstvu **„Plodte a množte sa a naplňte zem!“** (9,1)

O mnohých z nich hovorí Starý i Nový Zákon, ale my v skutočnosti vieme o nich veľmi málo. Priblížime si ich, aby sme sa o nich dozvedeli viac.

SYNAGÓGA - časť prvá:

Židia, ktorí v stredoveku obývali krajiny strednej Európy, boli vytláčaní na okraj spoločnosti, nútení tak žiť v uzavretých uliciach a mestských štvrtiach. Tu si vytvorili svoj vlastný ojedinelý jazyk. Keďže dlho žili v nemecky hovoriacich krajinách, zo všetkých jazykov najlepšie ovládali nemčinu. Ich život na týchto územiach však nebol vôbec pokojný ani bezpečný, preto mnohí opustili vlastné domovy a migrovali ďalej na východ, do slovanských krajín. Nemčinu však používali naďalej a po usadení sa v novej krajine ju obohatili o výrazy z jazyka krajiny, v ktorej sa usadili. Okrem toho naďalej používali hebrejské zvraty z Biblie i rabínskych komentárov. Z bohatej zmesi niekoľkých jazykov tak vznikla ich vlastná reč *jidiš*, ktorou najlepšie dokázali vyjadriť vlastné cítenie i vnímanie sveta. Postupom času sa *jidiš* stala ich národným jazykom.

Synagóga znamená dom zhromaždenia, teda miesto, kde dochádza k stretnutiu. Jazyk *jidiš* má však pre synagógu ešte jeden výraz – *šul*, ktorého pôvod je v nemeckom die Schule, škola. Z histórie vieme, že vždy, keď sa na niektorom mieste usadila skupina Židov, našli si priestor, kde sa pri jednom spoločnom stole po večeroch stretávali na štúdium. Srdce židovského národa vždy najsilnejšie bilo tam, kde vládla učenosť a prebiehalo vyučovanie. Študovali predovšetkým Päť kníh Mojžišových s veľmi obľúbenými rabínskymi komentármi, ako aj presné návody k činnostiam každodenného života.

Takéto študovne slúžili zároveň aj ako modlitebne. Štúdium sa však natoľko tešilo úcte Židov, že sa im vzdelávanie stalo dôležitejším ako modlitba. Židia si vždy boli vedomí toho, že vzdelanie so sebou prináša okrem poznania i moc a silu. Pre nich ten, kto sa venoval plne štúdiu, tým vyvážil mnoho iných náboženských povinností.

V súčasnosti však už synagóga vo väčšine prípadov funkciu študovne neplní, napriek tomu pomenovanie *šul*, škola, si ponechala až podnes.

Keď vstúpime do synagógy, upúta nás jej priestor rozdelený na dve časti, z ktorých jedna je určená mužom a druhá ženám. Ten, kto nevie nič o židovstve, by sa mohol domnievať, že židovstvo považuje ženy za menejcenné, preto im vyčlenilo miesto v kúte, kde nie sú príliš na očiach. Opak je však pravdou. Ťažko v dnešnom svete nájdeme prostredie, ktoré by si ženy natoľko vážilo a ctilo ako židovstvo. Žena je tu paňou domu, alebo slovami Talmudu povedané: „žena je dom samotný“. Zodpovednosť za domov a starostlivosť oň plne spočíva na žene. Tu naplní všetky svoje náboženské povinnosti. Stará sa, aby sa z domova nevytratilo teplo a radosť. Preto matka, ktorá ako prvá je zodpovedná za náboženskú výchovu detí, nemá povinnosť zúčastniť sa bohoslužieb v synagóge. Jej bohoslužbou je neustávajúca služba Bohu v srdci rodiny.

(zdroj: Simon Philip de Vries: Židovské obrady a symboly)

O MÁRNOTRATNEJ EURÓPE

Na túto tému hovoril Marián Bublinc, kňaz banskobystrickej diecézy v jednom zo svojich pastierskych listov. Niektorí možno zareagujete: „Nič nové, to som už počul.“ A napriek tomu toto prirovnanie Európy s márnotravným synom (Lk15) opäť vyzýva človeka sa zamyslieť, prehodnotiť vlastné priority, rozhodnutia a smerovanie života. A snáď aj vysloviť modlitbu k Bohu za budúcnosť, ktorá sa dotýka nás všetkých.

Takže ešte raz pre súčasnosť prerozprávame podobnosť:

„Istý otec mal veľa synov a dcér. Najstaršia sa volala Európa. Tá jedného dňa povedala otcovi: „Otec, daj mi časť majetku, ktorá mi patrí.“ A on im rozdelil majetok.

O niekoľko dní Európa všetko zobrala, odcestovala do ďalekého kraja a tam svoj majetok hýrivým spôsobom premárnila. Keď všetko premrhala, nastal v tej krajine veľký hlad a ona začala núdzu trieť. Išla teda a uchytila sa u istého obyvateľa tej krajiny a on ju poslal na svoje hospodárstvo svine pásť. I túžila sa nasýtiť aspoň strukmi, čo žrali svine, ale nik jej ich nedával. Vtedy si povedala: „Kolkto nádenníkov u môjho otca má chleba nazvyš a ja tu hyniem od hladu. Vstanem, pôjdem k svojmu Otcovi.“

Už-už chcela vstať a ísť, ale vtom sa zjavili „záchrancovia“ zľava a povedali jej: „Netreba nikam chodiť. Pozri, máš stádo sviň, ktoré pasieš. Znárodníme ho, odoberieme majiteľovi a vždy, keď budeme hladní, jednu sviňu zabijeme, urobíme si klobásky a budeme šťastne žiť.“ A začali hodovať...

No Európa nebola ešte úplne hlúpa a veľmi rýchlo si uvedomila, že dlho sa nedá žiť na dlh. Preto vstala a chcela sa vrátiť k Otcovi. Už-už bola na ceste, keď prišli noví „záchrancovia“. Tentoraz sprava. Povedali jej: „Nemusíš sa vracat a priznávat chyby. Zvládneš to aj sama, bez svojho Otca. Máš slobodu, máš stádo sviň. Nebudeme ich zabíjať, ale budeme s nimi robiť biznis. Budeme ich krmít a predávať, veľa zarobíme a zasa kúpime. Potom už nebudeme robiť nič, iba točiť peniaze.“

Peniaze sa síce točili, aj pribúdali, ale ich hodnota ubúdala. Zároveň – ako peňazí pribúdalo – každý začal myslieť sám na seba a pocit prázdnoty bol stále väčší. Na Európu, ktorá svine pásala, si nikto nespomenul.

Ona nebola celkom hlúpa a povedala si: „Kolkto nádenníkov môjho Otca má chleba nadostač a ja tu robím na tých, ktorí ma zdierajú. Vstanem a vrátim sa domov...“

Vstala a momentálne prešľapuje na mieste. Nevieme, čo spraví a kam sa vyberie. Či prijme nejakú ďalšiu ponuku od „záchrancov“ alebo sa vráti k Otcovi?“

Noe postavil Pánovi oltár... a priniesol zápalnú obeť. I zavoňal Pán príjemnú vôňu a povedal si vo svojom srdci: „Už viac neprekľajem zem kvôli človeku...“ (8,20-21) Nielen tu, ale v celom príbehu o potope je Boh vykreslený ako živý Boh, plný emócií, ktorý mení svoje rozhodnutia: najskôr vidiac ľudskú zlobu a rozmáhajúce sa násilie ľutuje, že stvoril človeka. Potom odpúšťa a dáva možnosť nového začiatku. Nikdy sa však nezrieka človeka ako takého a nakoniec dáva garanciu, že už nikdy nepotrestá ľudstvo takouto potopou. A na znak svojho sľubu dáva vidieť na oblohe dúhu.

Noe bol roľník a ako prvý vysadil vinicu. Keď sa raz napil vína, opil sa a obnažený ležal vo svojom stane. (9,20-21) Jeho syn Cham to videl a ponáhlal sa to oznámiť ostatným. Jeho bratia Sem a Jafet však vzali plášť a diskkrétne zakryli otcovu nahotu, aby otcovu slabosť nezazrel nikto ďalší. Žiaľ, kolkokrát aj nám je prirodzené ešte za horúca utekať a oznámiť iným zahanbujúce a zlé, čo sme sa dozvedeli na druhého.

Keď sa Noe prebral z opojenia, preklial potomstvo svojho syna Chama pre jeho skutok. Aj pre túto skutočnosť sa židovskí rabíni pozerajú na „spravodlivého“ Noema s otáznikom. Veď prvé zaznamenané slová, ktoré vyslovil po potope, nie sú vďaka Bohu za záchranu, ale preklatie vlastného rodu.

Prekvapuje nás, že morálne prísni a zásadoví starokresťanskí exegeti pozerajú na Noemovu opitosť zhovievavo. Podľa nich sa za Noemovým pádom skrýva jeho neskúsenosť. Veď Noe bol prvým človekom, ktorý dorobil víno, a teda nemohol poznať silu tohto nápoja. Svätý Efrém si myslí, že Noe už víno poznal pred potopou, a jeho opitosť bola spôsobená jeho dlhou abstinenciou – keďže nepil víno ani v arche, ani pár ďalších rokov, kým sa jeho vinica stala produktívnou.

Židovskí rabíni sa na túto vec opäť pozerajú svojsky. Ich zbeletrizované výklady, do

ktorých, samozrejme, vpusťili fantáziu, vidia Noema ako človeka, ktorý od potomkov Adama a Evy vedel, že zakázaným ovocím v raji bolo hrozno. Ale keďže Boh sľúbil, že už ľudstvo nevyničí, vysadil Noe pod Araratom vinice a vyrábala zo zakázaného ovocia víno.

Takže pre Židov je Noe chytrákom, ktorý sa snažil dobehnúť aj samotného Boha. Keď ho porovnávajú s praotcom Abrahámom,

ktorého Písmo označuje tiež ako spravodlivého, Noemovu morálnu úroveň vidia o poriadny stupienok nižšie.

(zdroj: Komentár k Starému Zákonu: Genesis, Po stopách Noema – Ján Majerník, komentáre)

RAJ V DUŠI

Tento príbeh sa odohral asi pred pätnástimi rokmi:

Keď som si u vodiča autobusu kupovala lístok, namiesto stanice, do ktorej som sa chcela dostať, som mu oznámila ako cieľ svojej cesty stanicu podstatne bližšiu. V tom čase som sem-tam takto cestovala v snahe nejakú tú korunku si ušetriť. Došli sme do dedinky, kde som mala vystúpiť. Vodič, taký mladý chalan, chvíľu čakal a vo svojom zrkadle hľadal pohľadom, kam som si sadla. Naše oči sa stretli. Vstal, podišiel ku mne a pred plným autobusom sa ma rázne opýtal: „Chceli ste predsa vystupovať, nie?!“ „Ach, to sme už tu? Áno, prepáčte, nevedomila som si to...“, odpovedala som a s nevôľou som vystúpila. Bolo mu jasné, s kým má dočinenia a patrične mi to dal najavo. Pohľady všetkých ma vypevádzali von.

Vôbec som nebola nadšená tým, že som sa ocitla v tejto „diere“. Vedela som, že odtiaľto mi autobus domov tak skoro nepôjde. Tušenie ma nesklamalo – najbližší tadiaľto prechádzal asi o štyri hodiny a aj to len do najbližšieho mesta. Za ten čas sa tu unudím.

Moja nasledujúca cesta viedla do miestnej krčmy. Tam som si objednala veľkú čapovanú dvanástku a „na ex“ som ju hodila do seba pred zrakmi prítomných chlapov. Potrebovala som sa upokojiť a trochu otužiť pocit hanby zo vzniknutej situácie.

Na kopci som zazrela železničnú trať a malú búdku, ktorá mala byť železničnou stanicou. V obtiahnutej minisukni a vysokých lodičkách som sa vydriapala hore kopcom, kde som akýmsi zázrakom stretla železničiara. Ten ma nepotešil. „Vlak? Dušinka, ten tadiaľto chodí len dvakrát do dňa a dnes už nepôjde...“

Mala som chuť do niečoho poriadne kopnúť a schuti si zanadávať. Namiesto toho som si nešťastne sadla na zem, veď niekde tento čas budem musieť prečkať. Ako som sedela, všimla som si, že je vókol mňa množstvo krásnych farebných kvetov. Bola skorá jeseň, včielky poletovali z jedného na druhý a svojim bzukotom pretínali to úžasné ticho. Hneď blízko mňa rástli divoké jablone husto obsypané svojimi plodmi. Slnko sa striedavo opieralo o moju tvár, striedavo vysielalo spomedzi oblakov svoje lúče na okolité hory. Z výšky, do ktorej som sa pred chvíľou tak znechutene vyštverala, som ich s úžasom pozorovala.

Premenená atmosférou veľkomesta, v ktorom som roky študovala, som už dávno prestala vnímať, aké krásy v sebe skrýva prichádzajúca jar či odchádzajúca jeseň. Iné lákadlá pretvorili moje myslenie a konanie, i keď časom som z nich zažívala mnohé sklamanie a v duši sa uhniesdil pocit prázdnoty...

Do ticha a pokoja som dávno prestala vstupovať. Pociťovala som, ako mi to chýba. Začala som sa modliť. Po dlhom, veľmi dlhom čase, som prijala pozvanie do Božej prítomnosti a stále sa sýtiac pohľadmi na okolitý (pre mňa) raj som odpovedala Bohu na jeho lásku svojou túžbou po niečom inom, po niečom hlbšom ako som predtým žila.

Nejaký ten mesiac, rôčik ešte trvalo, kým som Bohu povedala svoje „áno“ bez výhrad. Viem však, že naše stretnutie v „zapadnutej diere“ k môjmu rozhodnutiu významným spôsobom prispelo.

Dnes sem-tam prechádzam svojou zabudnutou dedinkou. Márne sa snažím nájsť to miesto, ten kúsok raja, ktorý mi Boh na chvíľu daroval. Je tam niekoľko lúk plných kvetov, na ktorých rastie niekoľko divých jabloniek. Sú to obyčajné lúky, akých sú na Slovensku tisíce. Nikdy nezabudnem, že na jednej z nich som sa stretla s Bohom. A to, že ju neviem presne nájsť, mi pripomína jednu pravdu – že raj nie je miesto, ale stav duše.

(Zuzana)

SKUTOČNÝ PRÍBEH

Guy Gilbert porozprával príbeh desaťročnej Natálie:

„Raz večer, ešte keď Natália nebola na svete, prišla za mnou jej matka Evelyn. Oznámila mi: „Som tehotná. Znásilnili ma viacerí muži. Nechcem toho škriatka. Bolo to príliš strašné. Ak by sa narodil, vždy by som mala pred sebou tú hroznú chvíľu, keď mi tí traja chrapúni išli roztrhať brucho.“ Na chvíľu sa odmlčala a dodala: „Guy, chcela som ísť na potrat, ale ty by si s tým celkom iste nesúhlasil. Vydržím to až do konca a keď sa narodí, dám ho tebe.“

„OK,“ povedal som. „Ja sa o dieťa postarám.“

O šesť mesiacov mi Evelyn podala malú Natáliu zabalenú v plienkach. Opatrne som ju vložil do svojej postele a urýchlene som zavolať k sebe jeden manželský pár, ktorý som dobre poznal.

Antoine a Gisele boli mojimi priateľmi. Nemohli mať deti a bolo to pre nich ťažké. V dôsledku toho sa obaja uzatvorili do svojich výmyslov, ktoré som považoval za scestné, hoci som veľmi dobre chápal, že potrebujú skryť svoj smútok za beznádejné teórie. Napríklad hovorili: „V dnešnom svete aj tak nemožno dať deťom nádej do života. Veď stačí jedna bomba, aby bolo všetko zničené. Alebo: svet je taký skazený a aj príroda, ktorú systematicky ničíme, sa obracia proti nám.“

Týmto ľuďom som teda telefonicky oznámil, že osemďňová Natália leží v mojej posteli, aby si prišli rýchlo po ňu, keďže ja nedisponujem nežnosťou matky. Že moje rodičovstvo je skôr typicky mužské vzhľadom na problematických mladíkov, o ktorých sa starám.

„Hneď sme tam,“ znela odpoveď. A o dve hodiny šťastná Gisele len ťažko zadržovala slzy radosti, odnášajúc si Natáliu. Aj jej manžel Antoine bol dojatý a rozrušený. Vedel, že v tej chvíli nový člen rodiny zmaže niekoľko nezmyselných teórií, ktoré si vykonštruovali vo svojej samote a bolesti.

Za tých desať rokov, čo som sledoval život Natálie a jej šťastných adoptívnych rodičov, pociťoval som vždy nesmiernu radosť. Vtedy som videl, že má zmysel bojovať o každý ľudský život. V tomto zmysle som otcom určitého počtu huncútov.“

(Zdroj: Veľké pravdy v malých príbehoch 3, Pierre Lefèvre)